

forum žena

LSU

ЛИГА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА ВОЈВОДИНЕ
VAJDASÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA LIGA
LIGA SOCIÁLDEMOKRATOV VOJVODINY
LIGA SOCIAL-DEMOCRATILOR DIN VOIVODINA
ЛИГА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТОВ ВОЈВОДИНИ
LIGA SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

Zašto...

FORUM ŽENA

FORUM ŽENA

LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

Trg mladenaca 10, 21000 Novi Sad, Vojvodina, Srbija

Tel.: +381 21 529 139 / Fax: +381 21 420 628

E-mail: forumzena.lsv@gmail.com

www.lsv.rs

Urednica izdanja: mr Maja Sedlarević

Jun 2010.

ANA SEGEDINSKI

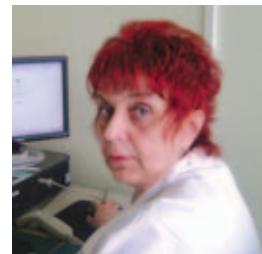
ALEKSANDRA JERKOV

ANKICA DOSTANIĆ

BRANKA PLANČAK

DANICA BAĆANOVIĆ

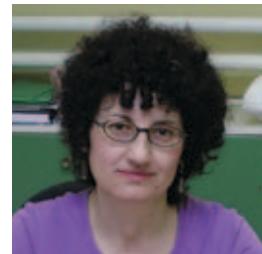
DRAGANA DUKIĆ

DRAGANA KIŠKAROLJ

DRAGANA MIHALJEVIĆ

DRAGANA MILOŠEVIĆ

ELLA ŠTRAUB

ETEL KOČI

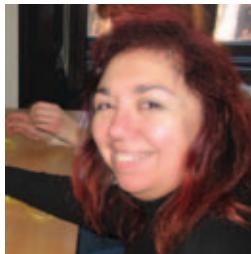
**GABRIELA TEGLAŠI
VELIMIROVIĆ**

GORDANA BOŠKOV

GORDANA PERUNOVIĆ FIJAT

IVANA INĐIN

IVANA RADAKOV

JASMINA NIKČEVIĆ

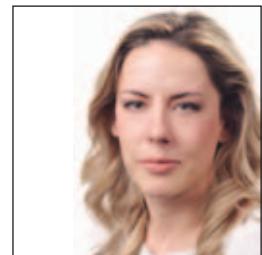
JELENA SIJ

JELENA ZLOJUTRO

KRISTINA MENEŠI

FORUM ŽENA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

Liga socijaldemokrata Vojvodine postoji od 1990. godine. Tokom devedesetih, u vreme ratova, sankcija i raspada zemlje, članice stranke aktivno zastupaju stav protiv nasilja, diskriminacije i marginalizacije. Istovremeno, insistiraju da se sva društvena pitanja sagledavaju i sa stanovišta žena.

Novembra meseca 1999. godine, predsednik stranke Nenad Čanak imenuje tim koji je imao zadatku da radi na formiranju Foruma žena Lige socijaldemokrata Vojvodine. Kao članica tima, Višnja Nežić je sačinila predlog programskog dokumenta - Deklaraciju Foruma žena Lige socijaldemokrata Vojvodine.

DEKLARACIJA FORUMA ŽENA LSV (2000. godina)

1. Žene na položajima moći i odlučivanja

Jednako učešće žena u donošenju odluka nije tek zahtev za običnom društvenom pravdom ili demokratijom. Ono je neophodno i za postizanje transparentne i odgovorne vlade te ravnoteže koja preciznije odražava strukturu društva.

Zato zahtevamo:

- da organi i tela Lige socijaldemokrata Vojvodine budu sastavljeni od žena i muškaraca na ravnopravnoj osnovi, te da ovaj princip bude prihvaćen u čitavom društvu
- osposobljavanje žena za učešće u vođstvu i na položajima gde se donose odluke pozitivnom akcijom usmerenom na stvaranje kritične mase žena lidera/liderica i upravljača/upravljačica
- promovisanjem javnih rasprava o novim ulogama muškaraca i žena u društvu
- osiguravanje za sve, a posebno mlade žene, jednakе dostupnosti školovanja za vodeće pozicije

FORUM ŽENA-

AKCIJA PRIKUPLJANJA HUMANITARNE POMOĆI ZA DECU NA CELODNEVNUJU NEZU U BOLNICI

Za decu i omladinu, Novi Sad

13.12.2000. održan je poslednji sastanak Forum žena, na kome je najviše reči bilo o humanitarnoj akciji povodom nevolegodinjih praznika.

Pomred je namenjena Deciji bolnici, određeno deči koja su ameliorena po raspodjelu osnovnim bolestima, a na duži vremenski period. Broj dečije koja su na stanici među kojima se uko 2000. stvario dečko od 0-11 godina.

Bifudu da je veliki deo njih odušen iz modernog Beogradske rešavate u okviru bolničkih medicinske vježbe organizirana je i pedagoška animacija, sa ukupno jedanaest vježbišta i tri učitelja, koji provode koordinacione aktivnosti tokom svakog dana.

Upravo za boji i učionici rad pedagoške službe organizovane je akcija prikupljanja istaknutog edukativnog materijala, kao što su: knjige, bojice i vještice, vodenje, drveni, plastični, glijerol, alii i igračke i druge vježbe. Akcija je potekla 14.12.2000., a traje do 26.12.2000. Materijal se prikuplja svakog ranog dana u prostorijama Glavnog lutnika LSV.

2. Obrazovanje i rad

Školovanje je ljudsko pravo i neophodno sredstvo za postizanje jednakosti, razvijanja i mira. Iako je ostvaren napredak u pohađanju nastave za devojčice u osnovnim i srednjim školama, one se još uvek susreću sa diskriminacijom zbog tradicije, rane udaje i trudnoće, neprikladnog seksističkog učenja i neadekvatnih školskih materijala koji promovišu stereotipne slike žena i muškaraca.

Diskriminacija u školovanju i stručnom usavršavanju, zapošljavanju, kao i nefleksibilni radni uslovi, nedostupnost resursima i neravnometerna raspodela porodičnih obaveza doprinose ograničenim mogućnostima u zapošljavanju, te ekonomskom i stručnom napredovanju žena.

Zato zahtevamo:

- sistematsku akciju u pravcu izgradnje novog vaspitno obrazovnog sistema koji se neće bazirati na stereotipima polova
- uvođenje mera podsticanja zapošljavanja žena na radna mesta u skladu sa njihovim obrazovanjem
- eliminaciju polne diskriminacije pri zapošljavanju
- promociju usklađivanja radnih i porodičnih obaveza žena i muškaraca
- uočavanje specifičnih problema seoskih žena i žena domaćica, njihovog doprinosu porodičnoj zaradi i s tim u skladu vrednovanje njihovog neplaćenog rada
- radno zakonodavstvo koje štiti žene od seksualnog ucenjivanja, uznemiravanja i napastovanja na poslu

3. Zdravlje i reproduktivno pravo

Zdravlje žene uključuje njihovo emocionalno, socijalno i fizičko stanje, a uslovljeno je socijalnim, političkim, ekonomskim i biološkim činjenicama. Najviši dostupni standard fizičkog i mentalnog zdravlja od vitalne je važnosti za dobrobit žene, jer je zdravlje preduslov za njihovo učestvovanje u svim područjima javnog i privatnog života. Pravo na zdravlje mora biti osigurano tokom celog života.

Reprouktivno pravo zasniva se na priznavanju osnovnog prava svih pojedinaca/ pojedinki da slobodno i odgovorno odlučuju da li će, sa kim, kada i koliko dece imati, kao i pravo na najviši standard polnog i reprouktivnog zdravlja.

Forum Žena GrO LSV Novi Sad

BULEVAR PROHODAN ZA INVALIDE

**za Novi Sad
BEZ BARIJERA!**

Forum Žena GrO LSV Novi Sad, uz dva desetljeća radnog suradnje s gradom Novim Sadom, organizovala je akciju za izgradnju bezbaričnog Bulevara Prohodan. Uz podršku lokalne i međunarodne organizacija, učestnicima i građanima, učinili su ovaj cilj stvarljivim.

**za Novi Sad
BEZ BARIJERA!**

Grad Novi Sad je prešao u novi razvojni staznik, prilagođen za modernu i inkluzivnu budućnost. U ponosljivim 30. decembrom, tako sučuvano obećano prelaz za invalidne duće Bulevara Mihajla Pupina u Novom Sadu.

Foto: Štefka Janković

Žene imaju pravo na informisanost, slobodno, odgovorno i samostalno odlučivanje o stvarima koje se odnose na njihovu polnost, uključujući polno i reproduktivno zdravlje bez prisile, diskriminacije i nasilja.

Zato zahtevamo:

- poboljšanje kvaliteta službi za zaštitu zdravlja
- doslednu primenu postojećih zakona koji se tiču zdravstvene zaštite i njihovo poboljšanje radi postizanja višeg nivoa zdravstvene sigurnosti
- donaciju države koja će omogućiti svakoj ženi, bez obzira na imovinsko stanje, uslove za bezbedan, medicinski siguran i human porođaj
- medicinski siguran i besplatan pobačaj
- jačanje preventivnih programa za unapređenje zdravlja žena
- javnu kampanju o važnosti upotrebe kontracepcije i zaštiti od polno prenosivih bolesti

4. Nasilje nad ženama

Termin „nasilje nad ženama“ označava svaki akt polno usmerenog nasilja koje rezultira ili je velika verovatnoća da će rezultirati fizičkim, seksualnim ili psihološkim posledicama za ženu, bez obzira događa li se u porodici, široj društvenoj zajednici ili je odobreno od države. Žene su često suočene sa silovanjem, polnim iskorištavanjem, polnim maltretiranjem i pretnjama na radnom mestu. Naročito su podložne sistemskom nasilju u ratu.

SVAKI TAKAV ČIN NASILJA KRŠI I UMANJUJE ILI PONIŠTAVA MOGUĆNOST UŽIVANJA LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA ŽENA.

Zato zahtevamo:

- donošenje Zakona protiv nasilja u porodici kojim će se obezbediti krivično pravna zaštita žena izloženih porodičnom nasilju
- strožije kažnjavanje izvršilaca nasilja nad ženama
- zaštitu žena žrtava nasilja otvaranjem skloništa i savetovališta za pružanje pravne i drugih vrsta pomoći, finansiranih od strane države

- edukaciju zaposlenih u državnim institucijama (centrima za socijalni rad, policiji, sudstvu, školstvu i zdravstvu) o problemu nasilja nad ženama
- pružanje pomoći žrtvama koje trpe nasilje u obliku prostitucije ili ilegalne trgovine belim robljem

*Usvojeno na XIV sednici Glavnog odbora LSV
18. februara 2000. godine*

U februaru 2000. godine, na III Kongresu stranke, Deklaracija je usvojena i ušla je u zvanični program stranke. U martu iste godine oformljen je Inicijativni odbor Forum-a žena Lige socijaldemokrata Vojvodine i njegove članice počinju sa aktivnim radom na terenu. Za koordinatorku IO FŽ LSV imenovana je **Višnja Nežić**.

Tada je počela da živi organizacija Forum-a žena LSV.

U „prvom krugu“ oformljeni su sledeći gradski/opštinski odbori Forum-a žena LSV: Sremska Mitrovica (jul 2000), Kikinda (jul 2000), Indija (avgust 2000), Kovačica (avgust 2000), Vršac (2000), Ada (januar 2001), Novi Bečeј (januar 2001), Bačka Palanka (januar 2001), Novi Sad (februar 2001), Žitište (mart 2001), Pančevo (jun 2001), Kovin (jun 2001), Žabljak (septembar 2001), Sombor (januar 2002), Titel (februar 2002), Ruma (mart 2002), Srbobran (maj 2002). Kasnije, u „drugom kružu“, oformljeni su i OO/GrO Forum-a žena LSV Subotica, Zrenjanin, Pećinci, Bečeј...

Aprila meseca 2002. godine procenili smo da postoji mogućnost da se oformi i zvanično koordinaciono telo FŽ LSV, a na nivou cele stranke - Kolegijum Forum-a žena Lige socijaldemokrata Vojvodine. Članice Kolegijuma su sve predsednice formiranih FŽ gradskih i opštinskih organizacija LSV.

VIŠNJA NEŽIĆ

NADA LAZIĆ

Za prvu predsednicu Foruma žena LSV izabrana je **Nada Lazić** (koja je bila i članica Predsedništva stranke), tadašnja predsednica GrO FŽ LSV Novi Sad.

Za dalji razvoj Foruma žena LSV i veću afirmaciju i zastupljenost žena na mestima odlučivanja prekretnica je Kongres Lige socijaldemokrata Vojvodine održan u decembru 2005. godine.

Ključne stvari:

- Na svim kandidacionim listama bilo je najmanje 30% manje zastupljenog pola
- Izabrano je 36,8% članica užeg sastava Glavnog odbora (21 članica od 58 članova)
- Po prvi put u istoriji stranke, izabrana je potpredsednica LSV (od četiri kandidata birano je tri potpredsednika). Izabrana je Nada Lazić, dotadašnja predsednica Forum-a žena LSV
- Po prvi put su žene izabrane za predsednicu Statutarne komisije i predsednicu Nadzornog odbora LSV (po automatizmu i članice Predsedništva LSV)
- Kongresom LSV je predsedavala žena...

Na konstitutivnoj sednici novog Glavog odbora LSV, održanoj u januaru 2006. godine, a na predlog Forum-a žena LSV, za predsednicu Forum-a žena LSV izabrana je **Maja Sedlarević**, dotadašnja generalna sekretarka FŽ LSV i članica Izvršnog odbora LSV ispred FŽ LSV.

Kasnije, na Kongresu LSV, održanom u decembru 2008. godine, usvojen je i novi Statut LSV, kojim je osnovan i Savet za rodnu ravnopravnost LSV. Nakon toga, na trećoj sednici Glavnog odbora LSV, održanoj 11. 6. 2009. godine, za novu predsednicu Forum-a žena LSV izabrana je **Ella Štraub**, a za predsednicu Saveta za rodnu ravnopravnost Maja Sedlarević.

U Ečkoj u organizaciji Centra za političko obrazovanje

ŽENE I POLITIKA

U organizaciji Centra za političko obrazovanje iz Novog Sada u Ečkoj je od 21. do 25. marta održan seminar pod nazivom "Žene i politika". Održavanje seminara finansijski je pomogla holandska fondacija "Alfred Monzer Stichting".

Na seminaru je učestvovalo trideset učesnica članica poli-

tičkih partija socijaldemokratske orientacije (SDU, SD, RV, LSV) iz regiona Zrenjanina i Novog Sada. Ligu socijaldemokrata Vojvodine predstavljale su Angela Brankov iz Novog Bečeja, Valeria Kekenić iz Novog Itebeja, Snežana Jojković iz Turije, Dragoslava Dević i Zorica Milivojević iz Zrenjanina, Slavica Zvekić, Jasmina Marjanski i Danijela Bošnjak iz Melenaca, Erna Petrušević i Melisa Vija iz Ečke, Sladana Katić iz Žitišta, Mirjana Češko iz Kumana i Hajrija Petronijević, Danica Krković i Sanja Dimitrijević iz Novog Sada. Za odličan izbor treneri-

ca i tema kao i za kompletну organizaciju zaslужne su Višnja Nežić i Milica Vlaisavljević (LSV).

Teme kroz koje je seminar prošao su "Ljudska prava-ženska ljudska prava" - predavač Biljana Maletin iz Grupe za promociju ženskih političkih prava, "Istorijski ženski pokret" - predavač Gordana Stojaković iz novosadskih Ženskih studija i istraživanja. "O Parlamentarizmu" su govorile Soraja Soković i Milica Lalić iz novosadskog CESID-a, a o "Ostvarivanju ženskih prava kroz institucionalne okvire" mr Jelica Rajčić Capaković iz vojvodanskog Izvršnog veća. Na temu "Žene to mogu" govorila je Milica Minić iz AŽIN-a, "Žene i mediji" Marija Gajicki iz novosadskog "Vojvodanke" a na temu "Žene i brajke" Mariana Radisavljević SCAN Novi Sad.

Organizovane su i razne pratne aktivnosti: predstavljena je novizašla knjiga "Znamenite žene Novog Sada", prikazana su dva slovenačka filma rediteljke Maje Weis, kao i film "Ravnopravno", upriličen je turistički obilazak Ečke. Gošće-seminara bili su i Nada Bregun, LSV Novi Sad i potpredsednica Skupštine Novog Sada i predsednica GO LSV i

Olgica

Kirćanski SD republički poslanici iz Zrenjanina. One su ženama govorile o tome šta rade kao i o tome koliko je bilo potrebno rada, truda i napora da se stigne do nivoa do kog su one

stigle.

Nastavak seminara

U subotu 16.03.2002.god. u prostorijama kino sale LSV u Novom Sadu, Trg mladenaca br. 10, održan je drugi deo seminar-a ŽENE TO MOGU za aktivistkinje Forum-a Žena Gradskog odbora LSV Novi Sad. Seminar su realizovale edukovane trenerice **Sanja Dimitrijević**, članica predsedništva Forum-a Žena Gradskog odbora LSV Novi Sad (koordinatorica za komunikaciju) i **Zorica Skakun, ŽENSKA POLITIČKA MREŽA**, sekretarka u Omladinskom savetu Vojvodine.

Iako je subota dan predodređen za obavljanje mnogih "ženskih" poslova, seminaru je prisustvovalo 13 žena koje su rešile da sopstvenu edukaciju tog dana stave na sam vrh liste svojih prioriteta.

To su: **Ljiljana Lukan, Ljiljana Pinter, Branka Mačkaši, Zlata Peričin, Ana Selski, Dragana Vujović, Slavica Stefanović, Olivera Nad, Lenka Poštić, Nada Dabić, Daniela Stojković, Ivana Topić i Snežana Dražić.**

Polažnice seminara su imale priliku da, u opuštenoj atmosferi punoj pozitivne energije, svojim aktivnim učešćem potvrde svoja već steklena znanja, da steknu nova, da se upoznaju sa različitim iskustvima, različitim stavovima i putem tolerancije i međusobnog razumevanju utvrde zajedničke ciljeve.

Poslednji blok bio je posvećen **NENASILNOJ KOMUNIKACIJI**. Obzorom da su ljudi skloniji upotrebi "tvrdih", grube, nasilne komunikacije koja dovodi do konfliktnih situacija i stvaraju i produbljivanju jaza između sagovornika, smatrali smo da je ova tema vrlo bitna. Polaznicama su prikazane tehnikе i veštine koje omogućavaju uspešnu, nenasilnu komunikaciju kao sredstvo za međusobno bolje razumevanje i sagledavanje naših različitih potreba. Trening je obilovalo radionicama, vežbama i simulacijama što je od žena zahtevalo njihovo aktivno učestvovanje, snalažljivost, javni nastup, pa čak i glumu. Sve to je doprinelo da seminar bude obrazovan, interaktivan i interesantan, a atmosfera opuštena i prijatna, na mahove i vesela.

Na kraju rada, učesnice su trenericama uputile sopstvenu procenu celog seminara (feedback) u okviru koje se izrazile zadovoljstvo, optimizam i veru u sebe, želju za aktivizmom i međusobnim povezivanjem, a sve na principima tolerancije, solidarnosti i međusobnog razumevanja, što je i bio cilj ovog seminara.

I za kraj njihova poruka: **ŠTO VIŠE OVAKVIH SEMINARA!!!**

Sanja Dimitrijević

Po principima radioničarskog rada obradivale su sledeće teme: POLI ROD, POLOŽAJ ŽENA U SVIM OBLASTIMA ŽIVOTA, RODNA RAVNOPRAVNOST, TEHNIKE DOMINACIJE I NENASILNA KOMUNIKACIJA. U okviru bloka TEHNIKE DOMINACIJE polaznice su imale prilike da prepoznaju ove tehnike, da ih imenuju i da nauče na koje sve načine mogu da ih PREVAZIĐU, a ne da ih i same upotrebljavaju.

FORUM ŽENA LSV

Drugi sastanak predstavnica Forum-a žena gradskih i opštinskih organizacija LSV održan je u Novom Sadu 30. marta 2001. godine. Bile su prisutne: **Belić Jasmina** iz Novog Miloševa, **Marija Kovačev** iz Novog Bećeja, **Angela Brankov** iz Bećeja, **Snežana Jojkić** iz Turije, **Zlata Knežević** iz Kikinde, **Aniko Seči** iz Coke, **Vera Maksimović** iz Pećinaca, **Nada Lazić** i **Milica Vlaislavljević** iz Novog Sada, **Biljana Jovanović** iz Zrenjanina, **Dragica Okolišan** iz Begejaca, **Zombori Lidija** iz Sajana, **Ivanović Amalija** iz Kanjiže, **Milislavljević Aleksandra** iz Titela, **Mirjana Mitrović** iz Rume, **Katarina Ferari** i **Maja Sedlarević** iz Sremske Mitrovice. Sastanak je vodila **Višnja Nešić**.

Razmenjene su informacije o dešavanjima u protekla tri meseca, od prethodnog sastanka u decembru. U Novom Miloševu još uvek je aktuelan problem oko isplake, pokreće se inicijativa za pomoć vrtićima u nekoliko mesta, u Zrenjaninu je obeležen osmi mart, realizovana je humanitarna akcija u Sremskoj Mitrovici, a u planu je slična u Žitištu, Turija je ozelenjena - zasadjeno je pedesetak sadnica, u Pećincima je održana tribina "Žene to mogu", a u Novom Sadu "Narkomanije i bolesti zavisnosti".

Ono što su skoro sve žene zaključile je da je neophodno organizovati razne vrste eduka-

tivnih seminara. Dogovoreno je da se pokuša formiranje grupe žena koje su spremne da prodju obuku za trenerice za seminar "Žene to mogu" za koji postoji ogromno interesovanje.

Druga tačka dnevnog reda bio je razgovor o novom Pravilniku o radu Forum-a žena LSV. Njime se definije struktura Forum-a žena i mesto ovog saveta u strukturi LSV, pokušava se jasnije trasirati protok informacija, jer od njega najviše zavisi obim i uspešnost rada. Pravilnik je prihvaćen i odlučeno je da se podnese Glavnom odboru LSV koji ga usvaja. Izvršni odbor LSV je na sastanku 02. aprila 2001. godine doneo odluku da se ovaj Pravilnik može primenjivati do prvega sastanka Glavnog odbora.

U Sremskoj Mitrovici u organizaciji Foruma žena i Vojvodanke

"ŽENE ODLUČUJU"

U organizaciji Foruma žena GrO Lige socijaldemokrata Vojvodine Sremske Mitrovice i Vojvodanke - Regionalne ženske inicijative, a u saradnji sa Centrom za političko obrazovanje i TV produkcije UrbaNS održana je tribina "Žene odlučuju". O tome sta su zene činile, šta čine i šta mogu da učine u javnom i političkom životu razgovarali su Marija Gajicki, aktivistkinja

Vojvodanke, Milica Vlaisavljević, odbornica u Skupštini Novog Sada, Srdan Tešić, poslanik u Skupštini Vojvodine i Sladana Mandić iz beogradske kancelarije STAR-a.

Posle pozdravne reči Marije Gajicki koja je govorila o programu i aktivnostima Vojvodanke, Srdan Tešić je rekao nešto o stvarnom odlučivanju žena u izbornim trkama.

- Žene se, kad izadu na izbore, što je jako važno, opredeljuju za liberalnije, odnosno leve opcije ali je problem što i kad se odlučuju, mogu da biraju između dva kandidata muškarca, rekao je Tešić i dodaо da na tom problemu treba najviše raditi i ženama menjati pogled na svet koji ne pripada samo muškarcima nego svim ljudima.

Milica Vlaisavljević istakla je da je suština ovakvih tribina demistifikacija sveta politike jer se žene plaše onoga što im je strano. Takođe je naglasila da važnu ulogu imaju nevladine organizacije u oblasti edukacije koja je neophodna za veću zainteresovanost žena za politiku. Gospodica Vlaisavljević je izrazila željenje što se političkom edukacijom ne bavi

i škola, gde se još uvek ne može naučiti šta je demokratija, civilno društvo ali ni šta je nacionalizam.

Sladana Mandić je predstavila STAR, međunarodnu organizaciju koja se bavi ekonomskim i političkim osnaživanjem žena u cilju demokratskih društvenih promena. Prvi korak ka demokratiji kojoj težimo jeste da na mestima odlučivanja bude jednak broj muškaraca i žena.

- To je planetarni problem, ne samo problem naše zemlje, istakla je ona i dodala da su zato potrebni treninzi, seminari, i ostali vidovi edukacije koji osnažuju i osvećuju žene.

Učesnici tribine odgovarali su i na pitanja prisutnih građanki i građana Mitrovice, koji ih je bilo iznad svakog očekivanja.

Prvi Euro - regionalni Seminar za žene u politici

RADIMO ZAJEDNO U POLITICI

U periodu 7-9 maja 2001. u Novom Sadu je održan prvi evro-regionalni Seminar za žene u politici. Ovaj projekat ima za cilj edukaciju 25-30 žena koje se bave politikom, aktivističkom u nevladinih organizacijama, žena u medijima i sindikatima, iz Novog Sada i Temišvara (Rumunija), kako bi se povećao broj žena u politici za sledeće izbore u obe zemlje. Predviđeno je održavanje dva seminara i jednog treninga naizmenično u Novom Sadu i Temišvaru.

Prvi seminar, koji je održan u Novom Sadu, organizovala je NVO "Vojvodanka" (koordinatorka gospođa Marija Gajicki). U ime Foruma žena LSV na seminaru su učestvovali Nada Lazić i Višnja Nežić. Gošće iz Temišvara je predvodila koordinatorka Marga C. Fripp, u ime organizacije ApoWeF (Asocijacija za promociju žena u Rumuniji) koja organizuje seminar u Temišvaru. Program rada za vreme boravka gošći iz Rumunije bio je podijeljen u dva dela. U prvom delu ovog seminara razmenjene su informacije o položaju i zastupljenoštiti žena u javnom i političkom životu u obe zemlje i definisane strategije za promociju žena u politici. U drugom delu bila je organizovana javna radionica u Bačkoj Palanci pod nazivom "Ženska politika - politika mira".

Bilo je interesantno čuti iskustva žena iz Rumunije, od kojih su tri iz nevladinih organizacija, a dve su članice političkih stranaka. Žene u Rumuniji ne stoje loše,

kako je istakla jedna od gošća. Pet ministarskih resora vode žene (pravosuđe, integracija Rumunije u EU, ekonomija, zdravstvo i školstvo). U žurnalistiku su zastupljene 78%, ali rukovodeća mesta i dalje drže muškarci. Među menadžerima je prisutstvo žena je oko 50% ali je interesantno da se u medijima žena i dalje prikazuje kao žena-majka, ženadekor ili žena-žrtva, dok se o uspešnim, poslovним ženama retko piše. Gošćama je prikazan video zapis urbanNS-a o akcijama u predizbornom periodu prošle jeseni i prezentiran način medijske promocije žena koje su se kandidovale na prethodnim izborima u Beogradu, Nišu i Novom Sadu. Posebno je naglašeno da su na ovaku promociji žena dobro reagovali čelnici stranaka LSV i RV, za razliku od drugih stranaka.

Nakon razmene iskustava zaključeno je da su zajednički problemi isti, a to su: malo žena u politici, problem mentaliteta, nedostatak edukacije za promociju žena i muškaraca u politici, ne postoji zakon o obveznom precentu žena u politici, nema generijalne edukacije u školama o potrebi zastupljenosti žena u politici, neophodna je podrška nevladinih organizacija, medija i drugih institucija i obuka za bavljenje politikom. U okviru rasprave o strategiji za promociju žena u politici donet je jedinstven zaključak da je potrebno obučiti i trenirati žene, izgraditi samopouzdanje i stvoriti liderke u ženskim organizacijama.

ma. Potrebno je izabrati po nekoliko žena različitih generacija iz političkih partija, nevladinih organizacija, medija i sindikata, koje će držati debate i lobirati za žene u politici.

Učesnice seminara bile su u gostima kod potpredsednice Skupštine Grada, gospođe Nade Bregun, koja je pozdravila ideju i rad ovog seminara i dala punu podršku daljem radu.

Sledeći seminar u okviru ovog projekta biće održan u Temišvaru između 28-30 maja 2001., dok će se treći deo (trening) održati u Novom Sadu u periodu 15-17. juna 2001.

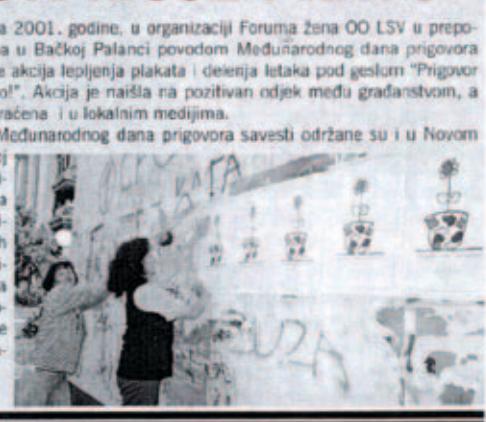
Nada Lazić

PRIGOVOR SAVESTI MOJE PRAVO!

U sredu, 15. maja 2001. godine, u organizaciji Foruma žena OO LSV u prepođnovim časovima u Bačkoj Palanci povodom Međunarodnog dana prigovora savesti izvedena je akcija lepljenja plakata i deljenja letaka pod geslom "Prigovor savesti moje pravo!". Akcija je raščaća na pozitivan odjek među građanstvom, a adekvatno je propriječena i u lokalnim medijima.

Akciju povodom Međunarodnog dana prigovora savesti održane su i u Novom Sadu i Sremskoj Mitrovici, u organizaciji velikog broja nevladinih organizacija i političkih partija, a uz aktivno učešće Foruma žena LSV i Lige socijaldemokratske vojvodanske omladine.

Članice Foruma žena LSV na seminarima

STAR KORACI

Tokom maja, juna i jula 2001. godine, u Vojvodini se realizuje novi STAR program u Jugoslaviji pod nazivom **STAR Koraci**.

Ovaj program namenjen je ženama aktivnim u političkim strankama i sindikalnim organizacijama, a cilj mu je osnaživanje žena u samoorganizovanju, koje bi помогло rešavanju sindikalnih i političkih ne-

doumica vezanih za pitanja koja se isključuju iz žena, a koja postaju sve prepoznatljivija u našem društvu.

Program **STAR Koraci** oslanja se na iskustvo i rezultate programa **Žene to mogu** i vezan je za inicijativu da se žene osnaži i steknu samopouzdanje, te da svojim učešćem u političkom i stranačkom životu potpomognu veće učešće žena na mestima odlučivanja (lokalni, republički i savezni organi vlasti).

U ovom programu će učestovati žene iz dvanaest političkih stranaka i nekoliko sindikalnih organizacija. STAR je obučio 26 žena / trenerica, raspoređenih u 12 timova koje će raditi na ovom programu. Svaki tim održće po tri jednodnevna treninga, koji imaju za cilj da obave 25 žena po treningu u sindikalnom ili u političkom angažovanju. Žene koje produ ovaj jednodnevni kurs-program stiču dovoljno znanja da bi mogle, zatim, da ta znanja prenesu ostalim članicama svoje stranke ili sindikata. Takođe, sem teoretskog znanja i vežbi na treningu svaka polaznica dobija i štampane najaktuuelnije materijale vezane za temu.

Treninzi za žene iz političkih stranaka i za žene angažovane u sindikatima su razdvojeni, jer je drugačija struktura ovih organizacija, te su samim tim i drugačije forme angažovanja. Grupe učesnica su isključivo mešovite, u smislu da se treninzi ne drže za samo jednu stranku ili organizaciju, već je na svakom treningu uključeno žena iz što više političkih stranaka ili sindikalnih organizacija. Ovakav pristup daje mogućnost među-stranačke i među-sindikalne saradnje i pruža mogućnost upoznavanja kao i umrežavanja. Ovo je vrlo značajno za budući zajednički ili simultani rad pri lobiranju ili nekom drugom načinu začaganja i zagovaranja za rešavanje određenih, načelo istovetnih problema.

U Vojvodini program **STAR Koraci** realizo-

van je u Apatinu, Novom Kneževcu, Pančevu, Novom Sadu, Zrenjaninu, Sremskoj Mitrovici, a održaće se do kraja jula i u Subotici.

U ovom broju informatora objavljamemo imena ligašica koje su učestvovali na treningima u Novom Sadu i Zrenjaninu, a u sledećem broju pročitaćete kako je to izgledalo u Pančevu, Novom Kneževcu, Apatinu i Sremskoj Mitrovici.

Ukoliko želite još neku informaciju o programu **STAR Koraci**, možete kontaktirati Višnju Nežić, kancelarija LSV u Novom Sadu.

NOVI SAD:
Renata Feher, Snežana Ilić, Ljiljana Radman,
Svetlana Milićević, Nada Groša

ZRENJANIN:
Gordana Udrčić, Ljiljana Repetić, u organizaciji su
pomogle Maja Tešić i Blanka Jovanović

GROBLJSKO SVIĆAĆE **VERONAUKA U ŠKOLAMA** **IZAZOV GRAĐANSKOM DRUŠTVU?**

Odluka Vlade Republike Srbije da se u prve razrede osnovnih i srednjih škola uvedu dva nova predmeta, veronauka i alternativni predmet nije izazvala reakciju u javnosti kakvu smo očekivali.

Pre svega zbog činjenice da živimo u multikonfesionalnoj sredini i da je Vlada samostalno donela odluku, bez javne rasprave, protivustavno i ne vodeći računa o mogućim posledicama, GrO LSVO Novi Sad je odlučila da organizuje akciju koja je obuhvatala sprovodenje javne ankete među građanima Novog Sada o uvođenju veronauke i alternativnog predmeta u škole i organizovanje javne tribine pod nazivom "Veronauka u školama izazov građanskom društvu".

Javna anketa je održana 27. avgusta sa početkom u 17h kod spomenika Jovanu Jovanoviću Zmaju. Ideja je bila da građani na papiru napišu svoje mišljenje o uvođenju veronauke u škole. Akcija je trajala oko 2 sata i u njoj je učestvovalo oko 300 novosadana i novosadanki.

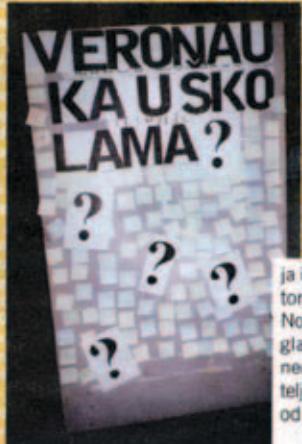
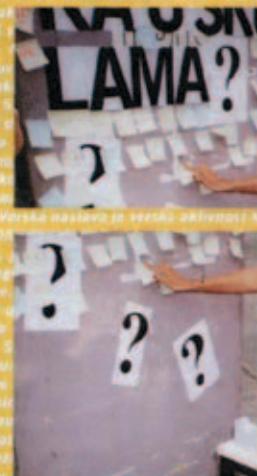
Ovako veliki odziv građana znači da je pitanje veronauke u školama veoma važno za njih i njihovu decu. Rezultati su bili da nas prijatno iznenađenje oko 60% građana izjasnilo se protiv ove uredbe dok je 40% bilo za. Građani koji su se izjasnili za veronauku uglavnom su deklaratивno na takvu odluku, odnosno nemaju argumentaciju. Najčešći argumenti bili su: "jer smo pravoslavci", "zato što smo Srbi", "bolje i veronauka, nego sekte" ...

"VERONAUKA U ŠKOLAMA"
IZAZOV GRADANSKOM DRUŠTВU

— Добро, — сказала Мария Ильинична, — я буду рада поговорить с вами. — Продолжая ее разговор, она продолжала смотреть на нее и улыбаться. — Но, вероятно, вы не знаете, что такое гипертония? — спросила она. — Гипертония — это болезнь, при которой кровяное давление в артериях становится выше нормы. — Да, — сказала Мария Ильинична, — я знаю, что такое гипертония.

Nasuprot njima građani koji su protiv ovakve odluke izneli su niz argumenta zbog kojih se principijelno ne slažu. Argumenti su se najčešće odnosili na moguće pogubne posledice segregacije među decom "Ne, zbog moguće manipulacije decom i razdvajanja dece", ili pak pitanja stručnosti i moralnih vrednost pojedinih "veroučitelja". "Neću da mi Filaret školju dete"....

Tribina pod nazivom "Veronauka u školama izazov građanskom društvu" održana je 28. avgusta u velikoj sali Skupštine Grada Novog Sada. Na tribini su pored predstavnika LSVO učestvovali i G. Pavel Domonjic iz Helsiňskog odbora za ljudska prava u Srbiji, zatim Julijana Bell-Genc i Ljiljanu Subotić iz odbora za pravo na obrazovanje bez verske i političke indoktrinacije UNSI.

ja i Vladislav Jovanović koordinator saveta za obrazovanje GrO LSV Novi Sad. Učesnici tribine su se saglasili da je odluka Vlade Srbije neustanova i ishitrena i pozvali roditelje i učenike da ne izabenu ni jedan od dva ponuđena predmeta.

Dogovoren je i nastavak kampanje protiv uredbe Vlade Srbije, do njenog konačnog povlačenja.

Zoran Petakov

LETNJA ŠKOLA ZA AKTIVISTKINJE, ORGANIZATORKE I LIDERKE

U organizaciji NDI (Nacionalni Demokratski Institut) održana je na Kopaoniku u periodu od 21.-24. avgusta letnja škola za aktivistkinje, organizatorkе i liderke političkih stranaka.

Osnovna tema ove škole bila je razvijanje strategije za suočavanje sa problemima žena u Srbiji i njihovo rešavanje kroz političke procese. U njoj LSV-a u radu škole učestvovali su Nada Lazic, predsednica Foruma žena Gradskog odbora LSV Novi Sad i Maja Sedlarević, predsednica Foruma žena LSV iz Sremske Mitrovice, kao polaznice škole, i Jasenka Đaković iz Sremske Mitrovice, članica omladinskog i ženskog ogranka LSV u svojstvu regionalne instrukturke NDI-a. U radu škole su učestvovali i predstavnice drugih koalicionih stranaka, članica

DOS-a. Školu je vodila Stefani Lin, iz Kanade, direktorka programa NDI za Srbiju.

Predavačice su bile Dajana Kromer, ugledna američka kreatorka političkih strategija, autorka priručnika za rukovodenje kompanjama i profesorka »Komunikacije i veština prezentovanja» na univerzitetu u Menlendu i Niv O Konor iz Irske, direktorka programa NDI za Crnu Goru, takođe stručnjakinja za kreiranje i vodenje kampanja. Vredno je napomenuti da je Dajana Kromer radila kampanju DOS-a, a već dva godine radi kod stručna konsultantkinja za program NDI za Srbiju.

Rad se odvijao celodnevno, što je bilo veoma naporno, ali obzirom na kvalitet onoga što smo naučile od ovako uglednih predavačica, uz pomoć domaćih koordinatorki NDI, jednostavno umor nismo osećale. Posebno je bilo korisno što smo pored predavanja imale rad u timskim radionicama, gde je svaki tim imao zadatak da napravi strateški plan za povećanje broja žena kao članica stranaka i kao kandidatinja. Predstavnice timova su na kraju rada škole prezentirale planove svog tima. Iako su svaki tim činile preostavnicu različitih stranaka radi se održao u atmosferi tolerancije i saradnje, što bi moglo da posluži za ugled muškim članovima DOS-a.

Organizacija i smeštaj su bili odlični, tako da je kompletan utisak o ovoj letnoj školi izuzetno impresivan.

Nada Lazic
Predsednica FŽ GrO LSV Novi Sad

Maja Sedlarević, obornica u SO Sremska Mitrovica

ODBORNICA – MISLITE O TOME

Šta znači biti odbornica Skupštine opštine? Istину govoreci, da me je to pitalo neko pre godinu dana – ne bih imala pojma. U septembru 2000. godine, kao i svima ostalima najbitnije i jedino u glavi bilo mi je nešto sasvim drugo. Međutim, već sama lista DOS-a pokazala je da sam ja, od 56 kandidata, jedini ženski kandidat. I to je svima bilo jako "simpatično". Izbori su prošli i na konstitutivnoj sednici Skupštine opštine Sremska Mitrovica bila sam jedina odbornica...

A to je značilo mnogo toga... Prvo u čemu se ogledala moja nova funkcija je to što je svima bilo najinteresantnije da me šetaju "kao ukras", odnosno da ja kao atrakcija – najmlada i jedina odbornica - držim govore, dajem intervjuve, učestvujem u televizijskim emisijama. Tada je sve

to izgledalo, moram priznati, veoma strašno... Danas bi to, sigurna sam, bilo mnogo drugačije. Takođe, ono što je bilo veoma teško u početku bilo je nepoznavanje osnovnih termina koji se koriste i načina funkcionisanja lokalne samouprave. Vremenom sam, svakako, bila primorana da načim i šta je kvota, šta predstavlja

upravni, a šta nadzorni odbor, šta su ingerencije predsednika Skupštine opštine, a šta predsednika tvařnog odbora, kako funkcionišu načelnštva, po kojim pravilima se odvijaju sednice Skupštine opštine i šta su moje obaveze...

Ono što danas sa sigurnošću mogu da kažem, posle svih seminara i obuka koje sam prošla, a kojih su mi najviše pomogli, na kojima sam najviše potrebnih stvari naučila i najveću sigurnost i samopouzdanje stekla, jeste da funkcija koju trenutno obavljam i nije tako "strašna", niti nemoguća za obavljanje, a najbitnije od svega je da sam sada uбедena da obaveze opštinskog odbornika može da obavlja svaka žena, jednakorođeno kao i muškarac. Zene to mogu, i ne samo to...

Maja Sedlarević

Obeležavanje Međunarodnog dana žena u Novom Sadu ove godine imalo je za cilj da široj javnosti predstavi mrežu ženskih grupa, organizacija i udruženja i učini ih vidljivim u gradskoj sredini programom koji će skrenuti pažnju na dosadašnja dosegnača, ali i na planove u 2002. godini.

Ova manifestacija bila je mesto na kojem su zajednički o svojoj budućoj saradnji na gradskom i pokrajinskom nivou razgovarale žene iz NVO, političkih stranaka, sindikata, medija, i drugih ženskih organizacija i udruženja kako bi razvile zajedničke strategije za uvođenje rodnosti u institucije sistema na gradskom i pokrajinskom nivou.

Na velikom vašaru u Zmaj Jovinoj ulici u petak 8. marta članice Forum Žena GrO LSV Novi Sad (Sanja Dimitrijević, Olivera Nad, Nada Dabić, Zorica Pedović, ...), uz volontere i volontere još dvadesetak drugih ženskih organizacija i grupa, delile su propagandni materijal. Nakon toga organizovan je u ART klubu Kulturnog centra Novog Sada okrugli stol "Kakva aktivnost ženskih organizacija treba gradu?" na kojem je učestvovala i Nada Lazić, predsednica Forum Žena LSV.

Gradski odbor Forum Žena LSV Novi Sad IZMENE U PREDSEDNIŠTVU

Gradskom odboru LSV Novi Sad i njegovoj predsednici Nadi Bregun, Gradski odbor Forum Žena LSV dostavio je informaciju o izmenama u predsedništvu novosadskog odbora Forum Žena LSV. Do iznema je došlo na sastanku 4. marta 2002., kome je prisustvovalo 38 članica. Tada je odlučeno da Predsedništvo FZ Gradskog odbora LSV čine: Nada Lazić (predsednica), Zlata Perićin (koordinatorka za komunikacije), Nada Dabić (koordinatorka za komunikacije), Olivera Nad (koordinatorka za akcije) i Sanja Dimitrijević (koordinatorka za komunikacije).

Dosadašnja koordinatorka za akcije Milica Vlaisavljević oslobođena je obaveza u radu. Predsedništvo FZ zbog zauzetosti drugim obavezama i nemogućnosti da ispunjava obaveze prema FZ. Umesto nje za koordinatorku za akcije jednoglasno je izabrana Olivera Nad.

U predsedništvo je, jednoglasno, izabrana Sanja Dimitrijević kao koordinatorka za komunikacije, kao dodatni član, što Pravilnik o radu FZ dozvoljava.

Obzirom da je Nada Lazić izabrana za predsednicu Forum Žena LSV (na sastanku FZ LSV 28. februara 2002.), čime se njene obaveze i obim posla u FZ povećavaju, procenjeno je da je za efikasan rad FZ Gradske organizacije LSV Novi Sad potrebno očajati sa još jednom koordinatoricom za komunikacije.

N. L.

Jedan od preduslova funkcionisanja modernog građanskog društva je poštovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda. Ljudska prava i slobode proglašani su međunarodnim dokumentima, Ustavima država i

zakonima kojima se uređuju različite sfere društvenog života.

Podjednako priznavanje svih prava muškaraca i ženama, tj. stvaranje jednakih mogućnosti i uslova za njihovo uvažavanje znači ravnopravnost. Aktuelni Krivični zakon Republike Srbije ženama ne garantuje osnovna ljudska prava.

Zaštитimo žene - promenimo zakon - stvorimo demokratsko društvo!!!

Stoga, mlađi stranaka socijaldemokratskog opredeljenja krenuli su u akciju. Inicijativa za pokretanje kampanje "Jednaka prava za sve" potekla je od Kluba mlađih Socijaldemokrata, a u realizaciji projekta učestvuju mlađi Socijaldemokratske unije, Sandžačke demokratske partije, Demokratskog centra, Reformista Vojvodine i, naravno Liga Socijaldemokrata Vojvodine. Cilj projekta je pokretanje snažne medijske kampanje za senzibilisanje javnog miњenja na zloupotrebu žena i pokretanje snažne

OGLAS! OGLASI! OGLAS! OGLASI! OGLAS! OGLASI!

Mole se svi naši odberi da ukoliko imaju članove koji borave u inostranstvu dostave njihovo ime i prezime, kontakt adresu, kao i telefon. Potrebne informacije mogu se dostaviti na telefon/fax Glavnog odbora Lige socijaldemokrata Vojvodine u Novom Sadu: (021) 29-139, 420-628, 420-081, ili pismenim putem na adresu: Liga Socijaldemokrata Vojvodine, Trg mladenaca 10, Novi Sad, sa naznakom Za sekretarijat za međunarodnu saradnju.

Hoćemo!

j=dnaka prava za sv=

inicijative za promenu zakona i donošenje novog krivičnog zakona koji se tiče zlostavljanja žena.

Ovim projektom ćemo kroz medijsku kampanju ukazati na probleme uznenimiravanja i zlostavljanja žena kako u privatnom životu, tako i na radnom mestu; upoznaćemo javnost sa domaćom i evropskom regulativom; pokrenemo inicijativu za izmenu zakona koji neće diskriminisati žene, jer politika suprostavljanja nasilju nad ženama u svim njegovim formama bi trebala biti zadatak državnih institucija. Obezbeđenjem zakonske zaštite žena od nasilja i obezbeđenjem primene zakona, ova problematika bi se podigla na jedan viši nivo, što bi omogućilo uspostavljanje jednakosti polova, kao ostvarivanje svih proglašanih prava i sloboda.

Ova međustranačka kampanja podmitka stranaka treba da doneše i pokaze volju i spremnost mlađih da žive u društvu bez nasilja u kome će se poštovati elementarni demokratski principi, tolerancija i pravo na različitost.

Nasilje nad ženama je svaki akt nasilja zasnovan na polnim razlikama koji dovodi, ili verovatno će dovesti, do psihičkog, fizičkog ili seksualnog ugrožavanja ili patnje žena, uključujući i pretnje, upotrebu sile ili samovoljno lišavanje slobode, bilo da se to dešava u javnom ili privatnom životu. Seksualno uznenimiravanje predstavlja jedan od vrlo prisutnih obilka diskriminacije žena. Žene žrtve seksualnog uznenimiravanja ovakve akte najčešće ne prijavljaju zbog sramote, straha, neverovanja i osuđivanja sredine.

LETAK AKCIJE

Faktori koji doprinose stvaranju slike o ženi kao objektu su mnogobrojni i među njima su kulturni, ekonomski, pravni i politički. U našem društvu je 51% žena, 52% glasačkog tela

su žene, a u sferama odlučivanja žene su zastupljene sa svega 5%.

Sve ovo upućuje na vidljivo kršenje ljudskih prava i na polnu diskriminaciju.

Ovom kampanjom uticaćemo na građanstvo da ozbiljnije sagleda problem polne diskriminacije i da aktivno učestvuje u rešavanju problema, s ciljem izmenе sociokulturnih stavova o položaju žena u društvu. Tribinama, predavanjima i medijskom kampanjom ukazaćemo na uzroke, prirodu, pojavnje oblike, obim, rasprostranjenost i posledice nasilja nad ženama, a delovaćemo na javnost, političare ali i Parlament da privrhaju inicijativu za izmenu zakona koji neće diskriminisati žene.

Liga Socijaldemokrata Vojvodine, u skladu sa svojim programskim načelima i opredeljenjem za moderno, građansko društvo, poštovanje ljudskih prava i toleranciju, uključila se aktivno u ovu akciju. U našoj organizaciji kampanja će biti sprovedena u Somboru, Subotici, Novom Sadu i Šremskoj Mitrovici. Sve ligašice i ligaši, kao i ostale građane pozivamo da se aktivno pridruže našoj zajedničkoj akciji, daju potpis za inicijativu za promenu zakona i dolu na tribinu: Šremska Mitrovica, 14. septembar, Sombor, 22. septembar, Novi Sad, 23. ili 24. septembar Subotica, 18. ili 25. septembar.

O svim aktivnostima, toku kampanje i učesnicima tribina obaveštavaćemo vas u našem Informatoru...

Maja Sedlarević,

koordinatorka projekta za LSV

Na predlog Predsedništva Forum žena LSV, Predsedništvo LSV je na svojoj sednici, održanoj u aprilu 2006. godine, usvojilo **Strateške ciljeve LSV po pitanju rodne ravnopravnosti i Akcioni plan za realizaciju strateških ciljeva LSV po pitanju rodne ravnopravnosti**. Na istoj sednici, Predsedništvo stranke je prihvatiло i predlog novog Pravilnika o radu FŽ LSV. Pored standardnog usklađivanja sa novim Statutom LSV, najbitnija odrednica ovog pravilnika jeste to što se njegovom verifikacijom Forumu žena daju posebna ovlašćenja.

IZJAVA O STRATEŠKIM CILJEVIMA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE PO PITANJU RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Mi, članovi i članice Lige socijaldemokrata Vojvodine,

potvrđujemo svoj politički angažman koji počiva na temeljnim vrednostima socijaldemokratije - slobodi, ravnopravnosti, pravednosti i solidarnosti;

podsećamo na odredbe Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena - CEDAW, Platforme za akciju Ujedinjenih nacija i Milenijumske razvojne ciljeve Ujedinjenih nacija, među kojima je, kao jedan od ciljeva, i ravnopravnost polova, te na relevantne međunarodne i dokumente naše zemlje, kojima je regulisan položaj žena;

naglašavamo da su, do sada, u našoj zemlji jedino u Vojvodini uspostavljeni svi mogući mehanizmi za postizanje rodne ravnopravnosti, doneti svi pravni akti i uspostavljena odgovarajuća pravna regulativa;

uviđamo da napredak ostvaren uvođenjem mehanizama za postizanje rodne ravnopravnosti, za sada, ne prati odgovarajuća primena istih, što dovodi u pitanje njihov učinak, kao i ostvarivanje drugim dokumentima zagarantovane rodne ravnopravnosti;

upozoravamo na potrebu kreiranja rodno osvećene politike kao prepostavke za dosezanje standarda poštovanja ženskih ljudskih prava i postizanje ravnomerne zastupljenosti oba pola u procesu donošenja odluka, kakve imaju stranke socijaldemokratske orijentacije.

Stoga, u naredne četiri godine sva svoja nastojanja usmerićemo ka sledećim ciljevima:

- podsticanje i ohrabrvanje žena za prihvatanje javnog i političkog angažmana;
- ravnopravno učešće oba pola u procesu donošenja odluka;
- ravnomenra zastupljenost muškaraca i žena u svim organima i na svim nivoima stranke;
- ravnomenra zastupljenost muškaraca i žena u svim predstavničkim i izvršnim organima i na svim nivoima vlasti;
- osnaživanje postojećih i uspostavljanje novih institucionalnih mehanizama za postizanje rodne ravnopravnosti;
- usklađivanje porodičnih i poslovnih obaveza zaposlene žene, kao i poboljšanje statusa žene domaćice odgovarajućim vrednovanjem rada u kući (uvodenje ekonomije nege i brige)
- jednaka odgovornost muškaraca i žena u porodičnom životu, planiranju porodice i vaspitanju dece;
- sprovođenje akcija i preduzimanje mera za sprečavanje i eliminisanje svih oblika diskriminacije na polnoj osnovi, svih oblika nasilja nad ženama i trgovine ženama;
- promovisanje i upotreba rodno osetljivog jezika;
- unapređenje javne svesti o značaju rodne ravnopravnosti;
- solidarnost, pravednost i vladavina prava, kao temeljne društvene vrednosti.

*U Novom Sadu, jul 2005. godine
Forum žena LSV*

*U Novom Sadu, oktobar 2006. godine
Glavni odbor LSV*

AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU STRATEŠKIH CILJEVA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE PO PITANJU RODNE RAVNOPRAVNOSTI

U skladu sa iznetim stavovima u Izjavi o strateškim ciljevima Foruma žena Liga socijaldemokrata Vojvodine, mi članice Foruma žena Liga socijaldemokrata Vojvodine,

apelujemo na građanke i građane Vojvodine, članove/članice nevladinih organizacija, sindikata, građanskih inicijativa i medija da, nezavisno od političkog i ideološkog opredeljenja, socijalne, nacionalne, etničke, zavičajne, religijske, polne i bilo koje druge pripadnosti, prihvate mere afirmativne akcije kao preduslov za kreiranje društva u kome vladaju principi rodne ravnopravnosti i ravnopravnosti uopšte, te da tako dugoročno doprinesu demokratizaciji zemlje;

pozivamo članice i članove Liga socijaldemokrata Vojvodine da podrže, promovišu i primenjuju sve privremene podsticajne i druge mere za ostvarivanje rodno osvećene politike i ravnomerne zastupljenosti, u cilju ostvarivanja rodne ravnopravnosti muškaraca i žena;

očekujemo od rukovodstva Liga socijaldemokrata Vojvodine da, poštujući princip ravnopravnosti kao jedan od osnovnih principa socijaldemokratije, osiguraju i nadgledaju sprovođenje strateških ciljeva Foruma žena Liga socijaldemokrata Vojvodine, te posebno podstiču zalaganje za poštovanje ljudskih prava i jednakih mogućnosti svih, na svim nivoima i mestima moći i odlučivanja.

Strateške ciljeve realizovaćemo:

1. Programima za podsticanje većeg političkog i javnog angažmana žena
 - uvođenje sistema kvota od 30 % manje zastupljenog pola, kao mere afirmativne akcije, u svim aktima stranke
 - primena sistema kvota od 30 % manje zastupljenog pola u svim organima i na svim nivoima stranke

- primena sistema kvota od 30 % manje zastupljenog pola prilikom kandidovanja za sve predstavničke i izvršne organe, na svim nivoima vlasti i na svim javnim funkcijama
- nadgledanje poštovanja primene usvojenih kvota
- edukacija i osnaživanje žena za prihvatanje javnog i političkog angažmana

2. Programi za uvođenje ekonomije nege i brige, kao kategorije plaćenog rada, u domaće zakonodavstvo

- promocija potrebe za vrednovanjem kućnog rada (ekonomije nege i brige)
- pokretanje inicijative za zakonsko regulisanje ove oblasti
- edukacija nadležnih organa i svih osoba na mestima odlučivanja o svrsi i potrebi uvođenja ekonomije nege i brige
- edukacija celokupnog stanovništva u vezi sa značenjem pojma ekonomije nege i brige

3. Programi edukacije i akcije za suzbijanje svih oblika diskriminacije

4. Programi za uvođenje rodno osjetljive terminologije u svim internim i eksternim dokumentima Lige socijaldemokrata Vojvodine

5. Akcije za unapređenje javne svesti o značaju postizanja rodne ravnopravnosti i poštovanju solidarnosti, pravednosti i vladavine prava, kao temeljnih društvenih vrednosti

*U Novom Sadu, jul 2005. godine
Forum žena LSV*

*U Novom Sadu, oktobar 2006. godine
Glavni odbor LSV*

ŽENSKA SNAGA VOJVODINE

Pola zemlje, pola neba, pola moći

Još više žena u politici i na svim mestima odlučivanja i upravljanja

Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za podsticanje i ohrabruvanje žena za prihvatanje javnog i političkog angažmana, kao i za ravnomerno učešće oba pola u procesu donošenja odluka i na mestima odlučivanja.

Takođe, zalažemo se za ravnomernu zastupljenost muškaraca i žena u svim predstavničkim i izvršnim organima i na svim nivoima vlasti.

Kvota od najmanje 30% manje zastupljenog pola mora važiti i za osvojene mandate, a ne samo za kandidacionu listu.

Normativna zaštita ženskih ljudskih prava

Vojvođanska administracija učinila je sve što je u njenoj nadležnosti da se uspostave mehanizmi za postizanje rodne ravnopravnosti na pokrajinskom nivou, i to sve u periodu od 2000. do 2004. godine. Osim toga, Skupština AP Vojvodine je Skupštini Srbije podnela Predlog Zakona o ravnopravnosti polova u dva navrata. Na zalost, ovi predozi nisu prihvaćeni, ali je Zakon o ravnopravnosti polova Narodna skupština Republike Srbije usvojila u decembru 2009. godine.

Takođe, poslanici LSV podneli su amandman da se oformi Ministarstvo za ravnopravnost polova, i svake godine traže da se u budžetu izdvoje sredstva za ekonomsko osnaživanje žena. Vladajuća većina je svaki put odbila ovakve zahteve LSV.

Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za osnaživanje postojećih i za uspostavljanje novih institucionalnih mehanizama za postizanje rodne ravnopravnosti.

Prilagođavanje radnog vremena potrebama žena

Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za prilagođavanje radnog vremena potrebama zaposlenih žena kako bi mogle da usklade svoje porodične i poslovne obaveze, kao i poboljšanje statusa žene domaćice odgovarajućim vrednovanjem rada u kući.

Takođe, zalažemo se za država obezbedi i svima učini dostupnim sistem državne brige o deci.

Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za jednako vrednovanje rada žena i muškaraca, odnosno da žene i muškarci za isti rad budu jednakо plaćeni.

Podela posla, obaveza i odgovornosti

Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za jednakу odgovornost muškaraca i žena u porodičnom životu, planiranju porodice i vaspitanju dece.

Pravo žene da odlučuje o svom zdravlju, telu i rađanju

Odredbama Porodičnog zakona definisano je da "Svaka žena ima pravo da odluči o rađanju deteta". Liga socijaldemokrata Vojvodine je bila protiv donošenja Ustava RS i zalaže se za njegovu izmenu. Jedna od spornih odredaba Ustava RS, kojom se direktno narušavaju ljudska prava i slobode žena jeste da "Svako ima pravo da odluči o rađanju."

Zalažemo se da o svom zdravlju, reproduktivnom pravu i zaštiti odlučuje žena sama.

Žensko zdravlje

U Republici Srbiji svakoga dana najmanje jedna žena umre od karcinoma grlića materice. Organizovana prevencija još uvek ne postoji, iako je ovaj tip karcinoma izlečiv. *Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za besplatnu proveru zdravlja žena, organizovane pregledе i obaveznu preventivnu najčešćih bolesti kod žena.*

Zaštita trudnica i porodilja

Prema istraživanjima, čak 65% trudnica krije od poslodavca svoju trudnoću, u strahu od mogućeg отказa. Veliki broj poslodavaca prilikom zapošljavanja kao jedan od uslova ženama postavlja obavezu da ne zatrudne. Vojvodina je region sa najnižom stopom prirodnog priraštaja, a Srbija država sa najstarijem stanovništvom u ovom delu Evrope.

U ovoj zemlji, po trenutno važećem zakonu trudica koja je na bolovanju dobija svega 65% svog primanja. Liga socijaldemokrata Vojvodine je Vladi Republike Srbije, u nekoliko navrata, podnosiла inicijative da naknada bude u iznosu od 100% zarade.

Zalažemo se za zaštitu prava trudnica, sankcionisanje svakog oblika diskriminacije od strane poslodavca, omogućavanje ženama da imaju i porodicu i karijeru, pozitivno vrednovanje samohranih roditelja, i stvaranje perspektive mладим parovima da osnuju porodicu.

Ekonomsko osnaživanje žena

Žene čine najmanje pola svetske populacije i oko 40% radno-aktivnog stanovništva. 2/3 radnih sati daju žene, a zarađuju samo 1/10 svetskog prihoda, 70% siromašnih ljudi na planeti su žene, poseduju samo 1% svetske imovine. Zbog toga, ne samo da nemaju mogućnost da budu ekonomski nezavisne, nego nemaju mogućnost ni da započnu sopstveni biznis, dobiju kredit ili kupe nekretninu. Osim toga, svega 10% razvedenih žena koje imaju starateljstvo nad decom žive iznad granice siromaštva. *Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se da krediti koje žene traže za započinjanje sopstvenog posla, kupovinu nekretnine ili prekvalifikaciju budu pod povlašćenim uslovima, da država doneše mere kojima će pomagati samohranim roditeljima, I sačini strategiju za zapošljavanje ili prekvalifikaciju žena koje su u procesu transicije ostale bez posla.*

Sankcionisanje svakog oblika diskriminacije

Zalažemo se sprovođenje akcija i preduzimanje mera za sprečavanje i eliminisanje svih oblika diskriminacije na polnoj osnovi, svih oblika nasilja nad ženama i trgovine ženama.

Nasilje nad ženama i porodično nasilje

Liga socijaldemokrata Vojvodine smatra da nasilje nad ženama i u porodici nije i ne sme da se tretira kao privatani problem. Svako šesto dete i svaka treća žena u Srbiji su žrtve porodičnog nasilja i fizičkog zlostavljanja, uključujući i seksualno.

Zalažemo se za sankcionisanje nasilnika i primenu svih pravnih normi u oblasti prevencije i suzbijanja nasilja. Da bi se ovo postiglo, neophodno je edukovati ne samo žene koje su žrtve ili svedokinje nasilja, već i sve one koji sankcije treba da sprovode, jer veoma često upravo predstavnici policije i predstavnici pravosudnih organa sprovode zakonsku obavezu, po kojoj nasilnik trajno treba da bude uklonjen iz zajedničkog domaćkog domaćinstva.

Rodno senzibilisan jezik

Liga socijaldemokrata Vojvodine smatra da upotreba "ženskih naziva i oblika" nije terminološka, nego ideološka stvar. Upotreba rodno senzibilisanog jezika nije pitanje strukture jezika, nego moći onih koji žele da ravnopravnost muškaraca i žena dosledno sprovedu u jeziku.

I oni koji rodno osetljiv jezik primenjuju i oni koji mu se protive znaju da jezik formira i stvara svest ljudi i utiče na društvenu raspodelu uloga.

Put da se izađe iz patrijarhalnog modela razmišljanja jeste i promena jezika kojim se govori. Jezik, osim toga što je sredstvo za izražavanje, jeste sredstvo i za obikovanje misli i stavova, a politička elita stvara misli i stavove mnjenja kome se obraća.

Ako jezikom svaki put izražavamo da postoje i muški i ženski akteri simetrično, onda ćemo spontano početi da da uzimamo kao prirodno i normalno ono što jeste (građanke i građani, članovi i članice, poslanice i poslanici...).

Naš jezik je jedan od jezika koji, kao jedno od svojih bogatstava, poznaje i kategoriju roda dosledno u delovima sistema gramatike (imenice, zamenice, pridevi, itd). U normativnoj politici srpskog jezika ova problematika nije ni izbliza rešena, niti normirana. To znači da uopšte nije ni implicitno, niti eksplisitno, navedeno za koje oblike se koristi, a za koje se ne koristi ženski rod.

Ustaljeno je mišljenje da se ženski oblici koriste za zanimanja kao što su kuvarica, čistačica, plesačica, i, kao najviši domet ženke vidljivosti, učiteljica. To je i razumljivo, u neku ruku, jer su to zanimanja koja su postojala u vreme prve standardizacije našeg jezika.

Međutim, vremena se menjaju, žene su, do danas, ušle u sve sfere društvenog i javnog života, postale su i advokatkinje, pilotkinje, astronautkinje, pa čak i predsednice, ministarke, rektorke i poslanice. Ovo nalaže i da se norma ili ne poštuje ili menja. Liga socijaldemokrata Vojvodine smatra da treba koristiti "ženske" oblike za njihova zvanja upravo da bi se pokazalo da žene postoje i na hijerarhijski visokim pozicijama, bilo u profesiji, administraciji ili državnim poslovima.

Stvar je naše volje i sluha koji oblik ćemo upotrebiti ukoliko imamo mogućnost dubletnog oblika za neki naziv (npr. direktorica/direktorka), dok ne bude normirano. Gde god postoji mogućnost, treba koristiti ženski oblik, ako se nešto odnosi na ženu. Gde ne postoji, dok se ne standardizuje, preporuka je da se koristi žena+oblik imenice u muškom rodu (žena rudar) ili izmeniti formu npr. prevod sačinila, zapisnik vodila).

Liga socijaldemokrata Vojvodine se zalaže se za promovisanje i upotrebu rodno osetljivog jezika.

Novi sistem vrednosti

Liga socijaldemokrata Vojvodine zalaže se za unapređenje javne svesti o značaju rodne ravnopravnosti i faktičku i stvarnu ravnopravnost muškaraca i žena.

Zalažemo se za solidarnost, pravednost, ravnopravnost i vladavinu prava, kao temeljne društvene vrednosti.

ravnopravno
svakodnevno ♂

forum žena
LSV *

IZVOD IZ STATUTA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

VII OMLADINA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE I FORUM ŽENA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

Član 58.

Omladina Lige socijaldemokrata Vojvodine, skraćeni naziv LSVO, i Forum žena Lige socijaldemokrata Vojvodine, skraćeni naziv FŽ LSV, su interesno-politički oblici organizovanja posebnih društvenih grupa koji deluju u okviru LSV – mlađih i žena. Svaki član LSV koji izrazi želju da pristupi LSVO, a mlađi je od 28 godina, može postati njen član.

Svaka članica LSV, koja izrazi želju da pristupi FŽ LSV može postati njegova članica. Odluku o osnivanju i organizovanju interesnih oblika organizovanja donosi Glavni odbor LSV.

Odlukom iz prethodnog stava određuju se organizacija, prava i obaveze interesnog oblika organizovanja, a u skladu s potrebama i interesima članova.

Član 59.

Članovi okupljeni u interesnim oblicima organizovanja, u skladu sa svojim pravilnicima i osnovnim programskim dokumentima, te odlukom o organizovanju interesnog oblika iz prethodnog člana, učestvuju u radu stranke u okviru organa LSV.

Pravila, programski dokumenti i odluke LSVO i FŽ LSV moraju biti u skladu sa Statutom LSV, programskim dokumentima i odlukama LSV.

POLITIKA NA ŽENSKI NAČIN

KAKO ŽENE VIDE POLITIKU?

- Žene žele nešto da poprave, a ne da gube vreme na beskorisne rasprave;
- žene su nesigurne u politički život, jer ne vole burne i uvredljive rasprave i podmetanja;
- žene brinu o praktičnoj strani ekonomске sigurnosti porodice i društva;
- žene su odgovornije za svoje postupke i obećanja koja daju nastoje da ispunе;
- žene su spremne da stalno uče i da se obučavaju za rad u politici...

ZAŠTO KOD NAS NEMA VIŠE ŽENA U POLITICI?

- zbog mentaliteta i vaspitanja da su manje sposobne od muškaraca;
- zbog shvatanja sredine da je ženama mesto samo u kući;
- zbog dvostrukih obaveza, na poslu i u kući i porodici;
- zbog predrasuda da su uspešne, angažovane žene loše majke;
- zbog nedostatka samopouzdanja i osećanja lične nesigurnosti;
- zbog neobaveštenosti i nepripremljenosti da same preuzmu odgovornost za svoju sudbinu i svoj položaj u društvu;
- zbog uvreženog mišljenja da je „politika prljava“;
- zbog nedostatka saradnje i solidarnosti među ženama...

ZAŠTO SE ŽENE BAVE POLITIKOM?

- Da bi svet oko sebe menjale, prilagođavale potrebama svih nas i činile ga boljim.
- Da bi pokazale da su jednakom sposobne i uspešne i u ovoj delatnosti kao i muškarci.

KO SMO MI?

FORUM ŽENA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

Po Statutu Lige socijaldemokrata Vojvodine, mi smo interesno-politički oblik organizovanja posebne društvene grupe koje deluje u okviru LSV.

Svaka članica LSV, koja izrazi želju, može da pristupi Forumu žena Lige socijaldemokrata Vojvodine.

Predsednica FŽ LSV je i članica Predsedništva, a generalna sekretarka i članica Izvršnog odbora GO LSV.

Predsednica lokalnog FŽ LSV ujedno je, po automatizmu, i članica GrO/OO.

CILJEVI RADA FŽ LSV

Definisani su Deklaracijom Foruma žena Lige socijaldemokrata Vojvodine, u četiri oblasti:

1. Žene na položajima moći i odlučivanja.
2. Obrazovanje i rad.
3. Zdravље i reproduktivno pravo.
4. Nasilje nad ženama i seksualno uzneniranje.

Da bismo definisane ciljeve ostvarile, svoj rad smo organizovale u nekoliko segmenata:

- Obuka članica Foruma žena LSV za rad u političkom i javnom životu putem seminara, saradnje sa nevladinim organizacijama, učešća u raznim javnim prezentacijama i događajima značajnim za pitanje rodne i svake druge ravnopravnosti.
- Veće uključivanje članica Foruma žena u radna tela i organe Lige socijaldemokrata Vojvodine i kandidovanje za javne funkcije.
- Organizovanje tribina i predavanja na aktuelne teme iz svakodnevnog života građana, u cilju afirmacije politike na ženski način i afirmacije programskih ciljeva LSV.
- Organizovanje akcija humanitarnog i društvenog značaja za sredinu u kojoj živimo i radimo.
- Slobodne aktivnosti, izleti i druženja radi stimulisanja saradnje i jačanja samopouzdanja naših članica.

KAKVA SU DOSADAŠNJA ISKUSTVA?

Dosadašnje iskustvo je pokazalo da smo odabrale pravi način za uključivanje žena u politiku.

Niz tibina, akcija, seminara i drugih vidova edukacije koje je prošao veliki broj žena, članica stranke, ohrabrio je mnoge žene da nam se pridruže i skrenuo pažnju na POLITIKU NA ŽENSKI NAČIN.

Položaj žena u društvu neće poboljšati, niti rešiti, niko bolje od nas samih.

Mi to možemo, znamo i hoćemo!

PRIDRUŽITE NAM SE!

FORUM ŽENA LIGE SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE

Samo udružene i složne predstavljamo snagu vrednu poštovanja.

MAJA SEDLAREVIĆ

MAJA TIMOTIJEVIĆ

MARIJA PERKOVIĆ

MARIJA RADOJČIĆ

MARINA PALUŠKA

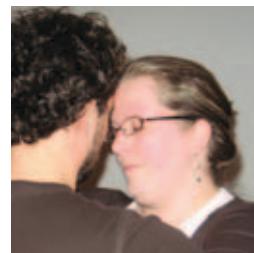
MARINKA ČOBANU

MARTA NAĐ

MILANA MALENIĆ

MILICA VLASAVLJEVIĆ

MIRA ĆIRIĆ

NADA LAZIĆ

OLENA PAPUGA

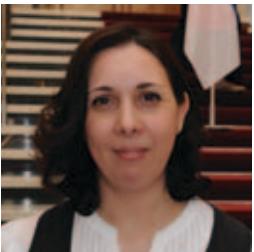
OLIVERA NAĐ

SANDRA RISTIĆ

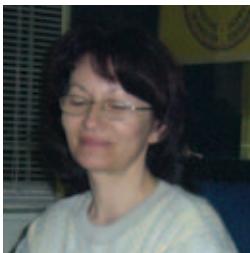
SANJA ŠIFLIŠ

SNEŽANA BABIĆ KEKEZ

SNEŽANA URSU

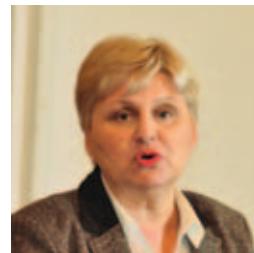
VERA NOVKOVIĆ

VIŠNJA NEŽIĆ

ZLATA PERIČIN

Trg mладенца 10, 21000 Novi Sad, Vojvodina, Srbija
Tel.: +381 21 529 139 / Fax: +381 21 420 628
E-mail: forumzena.lsv@gmail.com
www.lsv.rs

FORUM ŽENA SMATRA

U sile pozitivne političke akcije Žene i Ženskih organizacija učestvujemo u razvoju političkog procesa, prenosimo pozitivne rezultate našeg radnog područja, a takođe učestvujemo u razvoju civilnog društva, obrazovanja, zdravstvene politike, ekonomije, kulturnih i sportskih aktivnosti, te učestvujemo u razvoju međunarodne suradnje.

NOVI SAD BEZ BARIJERA

Šta je...

FORUM ŽENA
UDŽESOCIALDEMOKRATIJA
VOJVODINE

Što je to i zašto je važno? Što je to i zašto je važno?

KO ČINI FORUM ŽENA

Forum Žena LSV je udruga koja se bavi razvojem političkog procesa u Vojvodini. Žene LSV-a su članice raznovrsnih organizacija, uključujući i ženske organizacije, političke stranke, sindikale, udruženja, i druge udruge.

